

Prioritization of Social Security Indicators in the Tourist Areas of Kermanshah

Received: 29, July, 2023

Accepted: 12, December, 2023

Article type: Research Article

PP: 67-96

DOI:

[10.22034/ENTEZAM.2024.127273](https://doi.org/10.22034/ENTEZAM.2024.127273)

[5.2562](https://doi.org/10.22034/ENTEZAM.2024.127273)

Ali Rost

MA Student in Sociology,
Islamabad West Branch, Islamic
Azad University, Islamabad
West, Iran. Email:

alirost53@yahoo.com

Ali Moradi

Associate Professor, Sociology
Department, Islamabad West
Branch, Islamic Azad University,
Islamabad West, Iran
(Corresponding Author). Email:

A_Moradi2020@iauksh.ac.ir

Abstract

Background and objectives: Tourism is one of the indicators of social and economic development in accordance with its expected principles and foundations. The purpose of this research is sociological study and prioritization of social security indicators in the tourist areas of Kermanshah city.

Methodology: This study was conducted with a quantitative approach, a descriptive-survey method, and a statistical population of 7,681 tourists in Kermanshah city in 1401, of whom 360 were randomly selected. Correlation, analysis of variance, and regression were used for data analysis and SPSS software was used for data processing.

Findings: The results show that the satisfaction with police presence (45/80), life and financial security (31/52), satisfaction with the treatment of local residents (25/85), comfort and health facilities (17/19), and communication security (15/54) are, respectively, the most important security indicators in the tourist areas of Kermanshah according to the respondents. The results of multiple regression show that the social class of tourists ($T = 8.47$), level of income ($T = 7.325$), marital status ($T = 3/823$), employment status ($T = 3.321$), ethnicity ($T = 2.740$) and gender ($T = 2.085$) explain the value of 0.545 of tourists' social security.

Results: The safety of tourists is related to components such as satisfaction with the treatment of local residents, life and financial security, communication, the level of satisfaction with the presence of the police, regional amenities and health security, and planning for these components is possible with inter-departmental cooperation. It is necessary to provide suitable conditions in the country in order to gain our place in the world according to the capacities we have in the tourism industry.

Keywords: Tourism, Social security, Role of police, Kermanshah.

Citation(APA): Rost, Ali; Moradi, Ali. (2023). "Prioritization of Social Security Indicators in the Tourist Areas of Kermanshah", *Journal of Social Order*, 15(4), pp. 67-96.

Doi: [10.22034/ENTEZAM.2024.1272735.2562](https://doi.org/10.22034/ENTEZAM.2024.1272735.2562)

اولویت‌بندی شاخص‌های امنیت اجتماعی در مناطق گردشگری شهر کرمانشاه

چکیده

زمینه و هدف: گردشگری با رعایت اصول و مبانی مورد انتظار آن یکی از شاخص‌های توسعه اجتماعی و اقتصادی است. هدف این پژوهش، مطالعه جامعه‌شناختی و اولویت‌بندی شاخص‌های امنیت اجتماعی در مناطق گردشگری شهر کرمانشاه است.

روش‌شناسی: این مطالعه با رویکرد کمی، روش توصیفی - پیمایشی، ابزار پرسش‌نامه انجام و جامعه آماری ۷۶۸۱ گردشگر در سال ۱۴۰۱ شهر کرمانشاه که ۳۶۰ نفر آنها با روش تصادفی در دسترس انتخاب شدند. برای تحلیل داده‌ها از همبستگی، تحلیل واریانس و رگرسیون و برای پردازش داده‌ها، از نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد رضایت از حضور پلیس (۴۵/۸۰)، امنیت جانی و مالی (۳۱/۵۲) رضایت از برخورد ساکنان محلی (۲۵/۸۵)، امکانات رفاهی و بهداشتی (۱۷/۱۹) و امنیت ارتباطی (۱۵/۵۴) به ترتیب پراهمیت‌ترین شاخص‌های امنیت در مناطق گردشگری کرمانشاه از نظر پاسخگویان هستند. نتایج رگرسیون چندگانه نشان می‌دهد طبقه اجتماعی گردشگران (T= ۸/۴۷)؛ میزان درآمد (T= ۷/۳۲۵)؛ وضعیت تأهل (T= ۳/۸۲۳)؛ وضعیت شغلی (T= ۳/۳۲۱)؛ قومیت (T= ۲/۷۴۰) و جنسیت (T= ۲/۰۸۵) مقدار ۰/۵۴۵ امنیت اجتماعی گردشگران را تبیین می‌کنند.

نتیجه‌گیری: امنیت گردشگران به مؤلفه‌هایی مانند رضایت از برخورد ساکنان محلی، امنیت جانی و مالی، ارتباطی، میزان رضایت از حضور پلیس، امکانات رفاهی منطقه و امنیت بهداشتی مربوط می‌شود و برنامه‌ریزی برای این مؤلفه‌ها با همکاری بین‌بخشی امکان‌پذیر است. لازم است شرایط مناسبی در کشور فراهم کنیم تا جایگاه خود را در جهان متناسب با ظرفیت‌هایی که در صنعت گردشگری داریم، به دست آوریم.

کلیدواژه‌ها: گردشگری، امنیت اجتماعی، نقش پلیس، کرمانشاه.

دریافت: ۱۴۰۲/۰۵/۰۷

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۲۱

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

صص: ۹۶-۶۷

شناسه دیجیتال (DOI):

[10.22034/ENTEZAM.2024.1272735.2562](https://doi.org/10.22034/ENTEZAM.2024.1272735.2562)

علی رست

دانشجوی کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی واحد اسلام‌آباد غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلام‌آباد غرب، ایران. رایانه:

alirost53@yahoo.com

علی مرادی

دانشیار گروه جامعه‌شناسی، واحد اسلام‌آباد غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلام‌آباد غرب، ایران. نویسنده مسئول رایانامه:

A_Moradi2020@iauksh.ac.ir

استناد (APA): رست، علی؛ مرادی، علی. (۱۴۰۲). « اولویت‌بندی شاخص‌های امنیت

اجتماعی در مناطق گردشگری شهر کرمانشاه». نشریه علمی انتظام اجتماعی، ۱۵(۴)،

صص ۹۶-۶۷.

شناسه دیجیتال: [10.22034/ENTEZAM.2024.1272735.2562](https://doi.org/10.22034/ENTEZAM.2024.1272735.2562)

توسعه گردشگری شهری برآیندی است از عوامل مختلف که هر یک در این جریان تأثیر بسزایی دارد. این عوامل را می‌توان در ابعاد مختلف زمانی و مکانی دسته‌بندی کرد. ایجاد امنیت در اماکن فعالیت در فضاهای شهری و مناطق گردشگری در تمامی ساعات شبانه‌روز به‌ویژه شب‌ها که بخشی از زمان ازدست‌رفته اغلب شهرها از سویی و زمان فراغت اکثر شهروندان از سوی دیگر محسوب می‌شود از جمله عوامل مؤثر در توسعه گردشگری شهری به‌شمار می‌آید. امروزه صنعت گردشگری ضمن این‌که یکی از شاخص‌های توسعه در رقابت بین کشورها و جوامع تلقی می‌شود، می‌تواند به‌عنوان قطبی برای درآمدزایی در کشورها در نظر گرفته شود و از طرفی دیگر به‌عنوان شاخصی برای اشاعه فرهنگی و ترویج هنجارهای فرهنگی یک جامعه به‌شمار رود. این صنعت می‌تواند با جذب سرمایه به داخل کشور محرکی برای توسعه به‌حساب آید.

درنهایت این‌که به‌عنوان یکی از ابزارهای مهم توسعه و محرومیت‌زدایی و عامل اصلی در عمران ناحیه‌ای به‌شمار می‌رود. گردشگری صنعتی است که ایجاد شغل و سود می‌کند و آثار اقتصادی زیادی دارد (فنل و داوولینگ^۱، ۲۰۰۳: ۱۳۲). شهرها مهم‌ترین مؤلفه گردشگری فرهنگی در جهان هستند؛ به‌نحوی که هجوم بازدیدکنندگان عموماً در مراکز شهری متمرکز است. جریان قابل‌توجهی از گردشگران و مسافران با الهام یا انگیزه عوامل فرهنگی و علاقه‌مند به میراث تاریخی و یا فرهنگ معاصر اقدام به مسافرت‌های یک‌روزه می‌کنند (گارسیا هرناندز^۲، ۲۰۱۷: ۱۴) و موجب توسعه اقتصادی و اجتماعی در سطح منطقه و توزیع عادلانه درآمد شده و بالا رفتن سطح اشتغال را به همراه دارد (کازمیان و همکاران، ۱۳۹۲: ۵۲۷). گسترش گردشگری و سفرهای سیاحتی و گردشگری در جهان و ادیان مختلف، جایگاه مقاصد این‌گونه از گردشگری را افزایش داده است و این در حالی است که امروزه به-

1. Fennel and Dowling
2. Milenkowski

دلیل اثرات چشمگیری که فعالیت‌های گردشگری در اقتصاد منطقه پذیرنده گردشگران برجای می‌گذارد، توجه فراوانی به این زمینه از فعالیت معطوف می‌گردد (فرهادیان و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۱).

با توجه به حجم بالای مسافران در سال‌های اخیر، گردشگری و جهانگردی توانسته است خود را به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین صنایع در دنیا معرفی کند؛ به‌طوری‌که درآمد حاصل از جهانگردی و گردشگری به همراه حمل‌ونقل و مسافران در حدود ۱۷ درصد کل صادرات دنیا را تشکیل می‌دهد (هزارجریبی، ۱۳۹۰: ۱۲۳). در جهان روزی ۲/۴ میلیارد دلار درآمد حاصل از جهانگردی و گردشگری نصیب کشورهای مقصد می‌شود به‌طوری‌که این صنعت توانسته خود را در رده چهارم جدول پردرآمدترین صنایع دنیا بعد از سوخت، دارو، تجهیزات پزشکی و وسایل نقلیه موتوری برساند. در سال‌های اخیر منطقه آسیا جز مناطقی بودند که در زمینه جلب گردشگر موفق عمل کرده و مورد توجه جهانگردان قرار گرفته‌اند و سهم درآمد منطقه آسیا معدل ۲۱ درصد کل درآمد جهان است. نگاهی به آمار ورود گردشگران خارجی به کشور ایران نیز از سال ۱۳۸۴ تا سال ۱۳۸۷ رشد قابل توجه ۷/۷۴٪ را نشان می‌دهد که در آن تعداد گردشگران خارجی ورودی به کشور از ۱/۱۶۰/۹۹۶ نفر در سال ۱۳۸۴، به ۲/۵۲۷/۵۲۸ نفر در سال ۱۳۸۷ افزایش پیدا نموده که این رقم در سال ۱۳۷۰ برابر ۲۴۹/۱۰۳ نفر و در سال ۱۳۷۵ برابر ۵۷۳/۴۴۹ نفر بوده است (شفیعی، ۱۳۸۵: ۳۵-۷۵).

اهمیت این مطالعه در این است که می‌تواند ضمن شناخت صحیح از مسئله پژوهشی؛ به برنامه‌ریزان در راستای مدیریت گردشگری به‌صورت بهینه به‌نحوی‌که در جذب سرمایه‌ها به داخل استان کمک کند و از طرفی الگویی باشد برای سایر مطالعاتی که در این حوزه انجام می‌شوند. همچنین در ضرورت این مطالعه می‌توان به اولویت‌گذاری برخی شاخص‌های امنیت در مناطق گردشگری توجه کرد که می‌توانند مبنای تصمیم‌گیری و مدیریت هزینه‌ها در مناطق گردشگری قرار گیرند.

استان کرمانشاه یکی از پرجاذبه‌ترین مناطق ایران محسوب می‌شود؛ زیرا نزدیک به ۴۰۰۰ جاذبه در این استان وجود دارد. شهر کرمانشاه مرکز این استان و همچنین پرجمعیت‌ترین و بزرگ‌ترین شهر کردنشین ایران است. از آنجاکه فضای شهری استان کرمانشاه و به‌صورت خاص شهر کرمانشاه گردشگرپذیر است، این ظرفیت می‌تواند بستر رشد و توسعه شهر گردد؛ بنابراین توجه به احساس امنیت اجتماعی گردشگران در این شهر امری لازم و ضروری می‌باشد. افزایش گردشگران در مناطق دیدنی شهر کرمانشاه موجب رونق کسب‌وکار و افزایش درآمد گردشپذیران شده و موجب کاهش بیکاری و رونق اقتصادی و از طرفی عامل مؤثری برای مقابله با فقر در این استان است.

این پژوهش به‌دنبال پاسخ به این سؤال است که شاخص‌های امنیت اجتماعی در مناطق گردشگری شهر کرمانشاه کدامند و چه عواملی بر این شاخص‌ها تأثیرگذار می‌باشند؟

پیشینه پژوهش

محمودی و شکری (۱۴۰۲) پژوهشی با عنوان «تأثیر امنیت عمومی در توسعه گردشگری: بابل» به این نتیجه رسید که ایجاد اماکن فعالیت در فضاهای شهری در تمامی ساعات شبانه‌روز به‌ویژه شب‌ها که بخشی از زمان ازدست‌رفته اغلب شهرها از سویی و زمان فراغت اکثر شهروندان از سوی دیگر محسوب می‌شود، از جمله عوامل مؤثر در توسعه گردشگری شهری به‌شمار می‌آید.

قنبری، ایمان‌زاده و عبدی (۱۴۰۲) در مطالعه «بررسی نقش امنیت در توسعه گردشگری خارجی در شهر تبریز» نشان می‌دهند که عامل امنیت سیاسی بیشترین تأثیر را بر عوامل توسعه گردشگری خارجی دارد.

ناصرپور و موسوی (۱۴۰۲) در مطالعه «ارزیابی تأثیر سرمایه اجتماعی بر توسعه گردشگری سلامت با نقش میانجی احساس امنیت عمومی» در استان لرستان انجام دادند. نتایج نشان می‌دهد که سرمایه اجتماعی بر توسعه گردشگری سلامت با نقش میانجی احساس امنیت عمومی تأثیر دارد.

آبیلی، خانی، گندمکار، بهرامی (۱۴۰۱) در مطالعه‌ای با عنوان «ایجاد امنیت هوشمند در مقصد گردشگر جهت توسعه گردشگری؛ (مطالعه موردی: بندر شانگهای)» نشان داد که استفاده از فناوری (مچ‌بند امنیتی) و وجود پلیس گردشگری بر امنیت توریست‌های خارجی اثر دارد.

شعبانی، میرزایی و رادفر (۱۴۰۰) در مطالعه‌ای با عنوان «بررسی نقش امنیت اجتماعی شهروندان بر توسعه گردشگری (مطالعه موردی: شرق تهران)» نشان دادند که بین امنیت جانی و مالی با توسعه گردشگری رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

محمودی، قربانی، دبیر و شریفی (۱۳۹۹) در مطالعه «نقش امنیت و مخاطرات ادراک‌شده در ارتقاء پیوند اجتماعی گردشگران ورزش‌های زمستانی» به این نتیجه دست یافتند که ایجاد شرایط مناسب امنیت و مخاطرات ادراک‌شده نقش مهمی در ارتقای پیوند اجتماعی گردشگران دارد.

مهدنژاد، مستجابی، پرهیز و رضایی (۱۳۹۹) در مطالعه «تحلیل تأثیر آمایش سرزمین بر توسعه گردشگری و امنیت در استان گلستان» نشان دادند که توسعه گردشگری بر امنیت ملی تأثیر مثبت و معناداری دارد.

صفری علی‌اکبری، احمدیان فرد، صادقی و غلامیان حسین‌آبادی (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان «شناخت و تحلیل امنیت اجتماعی در روستاهای هدف گردشگری؛ مطالعه موردی: اصفهان» به این نتایج دست یافتند که امنیت جانی، امنیت مالی، امنیت محیط فیزیکی، امنیت اخلاقی و امنیت انتظامی در گردشگری تأثیرگذار است.

حیدری ساربان، باختر و خوش‌رفتار (۱۳۹۷) در پژوهش «تحلیل امنیت اجتماعی و اثرات آن در توسعه گردشگری مورد مطالعه: روستای سراب هرسم شهرستان اسلام‌آباد غرب» به این نتایج دست یافتند که شاخص امنیت بهداشت و سلامت بیشترین تأثیر را در توسعه گردشگری داشته است و شاخص امنیت ارتباطی کمترین تأثیر را دارا بوده است.

موسوی، آهنگران و افتخاری (۱۳۹۷) در مطالعه «شاخص‌های بومی امنیت اجتماعی در مقاصد گردشگری جمهوری اسلامی ایران» نتیجه گرفتند که تأمین اجتماعی، فرهنگ اجتماعی و هویت اجتماعی بر توسعه گردشگری تأثیر دارد.

احمدی و فرهادی (۱۳۹۶) در مطالعه «بررسی رابطه مهارت حل مسئله و احساس امنیت در بین زنان یزد احساس امنیت در بین زنان» به این نتیجه رسیدند که با آموزش مهارت حل مسئله اجتماعی به زنان، احساس ناامنی تسکین داده یا برطرف می‌شود.

مقتدایی و امیری اسفرجانی (۱۳۹۶) در مطالعه «بررسی تأثیر مدیریت افکار عمومی بر احساس امنیت اجتماعی شهروندان اصفهانی» به این نتایج دست یافتند که رهبران فکری، تبلیغات، گروه‌های فشار سودطلب و آرمان‌گرا و استفاده از رسانه‌های داخلی بر احساس امنیت اجتماعی اثر دارد.

پوراحمد، آروین و رحیم‌پور (۱۳۹۶) در مطالعه «ارزیابی احساس امنیت زنان در فضاهای شهری؛ مطالعه موردی: اهواز» به این نتیجه رسیدند که نظارت، اجتماعی، رفتاری، کالبدی، مبلمان، محیطی و دسترسی بر احساس امنیت زنان اثر دارد.

عظیمی، کرمی و عطابخش (۱۳۹۶) در مطالعه‌ای با عنوان «بررسی نقش عوامل اجتماعی و کالبدی بر احساس امنیت شهروندان در شهر رشت» به این نتیجه رسیدند که امن بودن محله برای کودکان، کیفیت معابر، میزان روشنایی عوامل پیش‌بینی کننده میزان احساس امنیت شهروندان است.

مشکینی و همکاران (۱۳۹۵) در مطالعه‌ای با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی گردشگران شهری (مطالعه موردی: شهر طرنبه)» به این نتیجه رسیدند که بین عواملی مانند سن، جنسیت، فضاهای عمومی شهر و عملکرد پلیس با احساس امنیت گردشگران رابطه معنی‌داری وجود دارد.

شادمان فخرآبادی (۱۳۹۲) در مطالعه‌ای با عنوان «بررسی رابطه صنعت گردشگری (توریسم) با افزایش احساس امنیت (گردشگران) در ایران» نتیجه

گرفتند که قوانین و مقررات، وظایف و حقوق دوسویه گردشگران و جامعه میزبان را روشن می‌نماید و هدف آن سامان بخشی به فعالیت‌های عرصه گردشگری در جهت پایدار است.

هزار جریبی (۱۳۹۰) در مطالعه «شناخت میزان احساس امنیت اجتماعی و تعاملات مردم با گردشگران خارجی» به این نتیجه رسیدند که بین احساس امنیت اجتماعی و گردشگری رابطه مثبت و مستقیمی وجود دارد.

کیپولات و وینیسیوس^۱ (۲۰۲۲) در مطالعه «توسعه روستایی و تنوع دهیاری: مطالعه شیوه‌های گردشگری روستایی در منطقه بیوم پامپا برزیل» به این نتایج دست یافتند که گردشگری در املاک روستایی یک عمل برنامه‌ریزی شده است که به دنبال برآورده کردن خواسته‌های بازدیدکنندگان برای شناخت حومه شهر و تجربه چیزهایی است که مکان ارائه می‌دهد.

مجید، ژو و رامکیسون^۲ (۲۰۲۰) در مطالعه «اطلاعات گردشگری آنلاین و رفتار گردشگران: تحلیل مدل‌سازی معادلات ساختاری بر اساس یک نظرسنجی خودگردان در هتل‌های شهر لاهور در پاکستان» به این نتایج دست یافتند که ادراک گردشگران از TDOC^۳ مستقیماً بر نیات رفتاری آن‌ها تأثیر می‌گذارد، درحالی‌که رضایت گردشگران تأثیر واسطه‌ای بین ادراک گردشگران از TDOC و نیات رفتاری آن‌ها اعمال می‌کند.

کارسیا هرناندز و همکاران (۲۰۱۷) در مطالعه‌ای با عنوان «میراث فرهنگی و گردشگری شهری: مراکز شهرهای تاریخی» به این نتایج رسیدند که رسانه‌های جمعی گفتمان‌هایی را درباره این موضوع ایجاد می‌کنند و بحث در مورد پایداری گردشگری شهری را در خط مقدم بحث عمومی قرار می‌دهند.

هر کدام از مطالعات انجام‌شده تلاشی خردمندانه در راستای شناخت مفهوم می‌باشند؛ با این حال خیلی از آن‌ها بر رابطه امنیت یا احساس امنیت بر

1. Cipolat & Vinicius

2. Majeed, Zhou, Lu, Ramkissoon.

3. Tourist Destination Online Content

گردشگری یا شاخص‌های گردشگری توجه داشته‌اند. در این پژوهش بر شناخت شاخص‌های امنیت در مناطق گردشگری از نگاه گردشگران توجه می‌شود.

مبانی نظری پژوهش

گردشگری: گردشگری سیستمی است شامل یک عنصر ایجادکننده (تقاضا یا بازار برای سفر)، یک عنصر هدف (مقصودی که برای افراد جذاب است) و عنصر سفر دو عنصر قبلی را با هم مرتبط می‌سازد؛ به عبارت دیگر، گردشگری صنعتی است که ایجاد شغل و سود می‌کند و آثار اقتصادی زیادی دارد (فنل و داوولینگ، ۲۰۰۳: ۱۳۲). به بیان دیگر، گردشگری مجموعه تعامل‌هایی است که در فرایند جذب و مهمانداری، بین توریست‌ها، سازمان‌های مسافرتی، دولت‌های مبدأ، دولت‌های میزبان و مردم محلی برقرار می‌شود. اگر بنا باشد با دیدگاه اقتصادی به گردشگری بنگریم؛ می‌توان آن را نوعی مهمان‌نوازی تجاری تلقی کرده و تلاش می‌کنند تا خاطرات و تجارب خوشایندی برایشان فراهم کنند، اما از این مهمان‌نوازی منفعت نیز حاصل می‌کنند (شعبانی، میرزایی و رادفر، ۱۴۰۰: ۹۳). و درعین حال فرصت‌ها را برای گسترش ارائه می‌دهد و منابع را به گونه‌ای مورد استفاده قرار می‌دهد که هم‌زمان با حفظ ارزش‌های فرهنگی، فرایندهای اکولوژیکی، تنوع زیستی و سیستم‌های پشتیبان حیات، به نیازهای اقتصادی، اجتماعی و زیبایی‌شناختی پاسخ داده شود (فازندا و همکاران^۱، ۲۰۱۰: ۴۲۹).

امنیت اجتماعی: امروزه امنیت اجتماعی در جامعه نه تنها به بعد فیزیکی و مادی محدود نمی‌شود، بلکه به معنای احساس آرامش و اطمینان خاطر و فقدان اضطراب و ترس است. در حقیقت امنیت اجتماعی معطوف به حفظ و نوع روش زندگی است (گیدنز^۲، ۱۳۷۸: ۱۲۰).

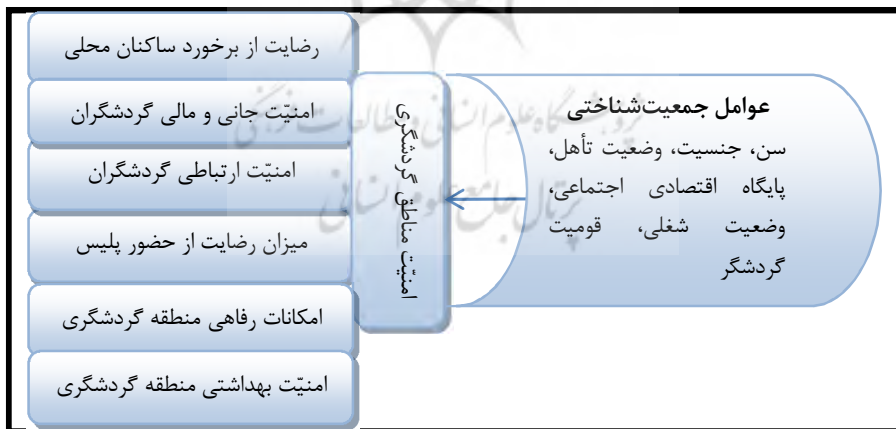
امنیت و گردشگری: توسعه و امنیت مکمل یکدیگرند. امروزه هر آن چیزی که از تعریف علمی برخوردار نبوده و قواعد منطقی بر آن حاکم نباشد، شکست‌خورده یا حالت رکود به خود می‌گیرد. این امر در صنعت گردشگری و بُعد امنیت آن نیز

1. Fazenda et al
2. Giddens

صادق است. برای نمونه، برای امنیت در بخش ترابری و حمل‌ونقل، اقامتگاه‌ها، هتل‌ها و جاذبه‌ها لازم است سفرسازان و سازمان‌های گردشگری برای توسعه گردشگری هماهنگی لازم را با یکدیگر داشته باشند. در علم جهانگردی واژه «فراهم بودن» دارای اهمیت بسیار است، برای نمونه درحالی‌که در بخش ترابری، جاده وجود دارد، وقتی وزارت راه و ترابری اعلام می‌کند که در جاده‌ها روزانه بیش از ۳۰ هزار نفر کشته می‌شوند، بدان معناست که از دیدگاه گردشگری، جاده مهیا نیست. از سوی دیگر وقتی گردشگر جای مناسب برای اقامت نداشته باشد، دیگر به آن محل بازمی‌گردد. مواردی از این دست، امنیت گردشگری را مختل می‌سازد. ملاک امنیت در گردشگری، احساس امنیت توسط گردشگران است (شعبانی، میرزایی و رادفر، ۱۴۰۰: ۹۹).

امنیت اجتماعی از دیدگاه پیر بوردیو: پیر بوردیو به رابطه بین ساختارهای عینی (امنیت) و ساختارها یا پدیده‌های ذهنی (احساس امنیت) تأکید کرده و اعتقاد دارد از یکسو ساختارهای عینی قرار می‌گیرند که مبنای صورت‌های ذهنی را تشکیل می‌دهند و الزام‌های ساختاری را که بر کنش‌های متقابل وارد می‌شوند تعیین می‌کنند و از سوی دیگر اگر کسی خواسته باشد تلاش‌های روزانه فردی و جمعی را که در جهت تغییر یا حفظ این ساختارها عمل می‌کنند، بررسی کند باید این صورت‌های ذهنی را در نظر گیرد. ارزیابی ذهنی افراد به‌عنوان کنش‌گران در تصمیم‌گیری و شکل دهد الگوهای عملی رفتاری در جامعه نقش بنیادی ایفا می‌نماید؛ بنابراین، بررسی و تبیین ابعاد و زوایای احساس امنیت و متغیرهای تأثیرگذار بر آن در فضای اجتماعی ضرورت غیرقابل‌انکار پیدا می‌کند. علاوه بر ارزیابی ذهنی کنش‌گران از منظر دیگر که به توسعه اجتماعی مربوط می‌شود رشد و شکوفایی اجتماعی در گرو ایجاد، حفظ و بازتولید امنیت و احساس آن در جامعه می‌باشد. رشد جامعه و خود شکوفایی آن متکی بر سرمایه‌های انسانی مادی - اجتماعی شهروندان است و این سرمایه‌ها جهت توسعه نیازمند امنیت ایمنی و احساس امنیت است (هزارجریبی، ۱۳۹۰: ۱۲۹).

نظریه امنیت شهری جین جیکوبز: جین جیکوبز از نظریه‌پردازان شهرسازی است که در تبیین امنیت شهری به تعامل فضای فیزیکی و فرایندهای اجتماعی که محیط را می‌سازد و بر فعال بودن فضا به‌عنوان عاملی در ایجاد محیطی امن و موفق، توجه و تأکید دارد. او معتقد است که آرامش فضای شهری ابتدا به‌وسیله پلیس تأمین نمی‌شود؛ ولی با حضور پلیس ضروری می‌شود. آرامش فضای شهری ابتدا به‌وسیله شبکه ناخودآگاه و پیچیده اجتماعی و استانداردهای موجود میان مردم حفظ می‌شود. او در مورد خودانتظامی بودن یک خیابان چنین توضیح می‌دهد: می‌بایست چشم‌هایی همواره خیابان را بنگرند؛ چشم‌های کسانی که ما آن‌ها را مالکین طبیعی و حقیقی خیابان می‌نامیم، پیاده‌روهای خیابان می‌باید به‌صورت مداوم مورد استفاده قرار گیرد تا بر نگاه‌های مؤثر بر خیابان افزوده شود و به مردم ساکن در خیابان، نگرستن به خیابان به آن‌ها آموزش داده شود (خوش‌فر و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۸۳۵). امنیت اجتماعی، با فضا و ساخت‌وسازهای شهری ارتباط معنادار دارد. در این زمینه جیکوبز می‌گوید: آرامش فضای شهری ابتدا به‌وسیله پلیس تأمین نمی‌شود، منظور جمله این است حضور پلیس شرط کافی برای ایجاد امنیت نیست ولی شرط لازم است که حتماً حضور داشته باشد (مشکینی و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۱).

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش

روش تحقیق

پژوهش حاضر از لحاظ رویکردی؛ کمی و از نظر راهبردی و گردآوری داده‌ها، همبستگی و توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری شامل گردشگران بالاتر از ۲۰ سال است که در زمان جمع‌آوری داده‌ها در یکی از مناطق گردشگری مورد مطالعه شهر کرمانشاه در سال ۱۴۰۱ حضور داشتند. با توجه به این که تعداد دقیق آن‌ها برای برخی مناطق مشخص نبود، به صورت تخمینی و البته از طریق فروش بلیت‌هایی که در گیت بلیت‌فروشی در طول روز مشخص می‌شد، میانگین بازدیدکنندگان در هر منطقه گردشگری به دست آمد. برای برآورد حجم نمونه با استفاده از نرم‌افزار SPSS Sample Power اقدام شد. حجم نمونه به دست آمده از بین افراد بالای ۲۰ سال با پیش‌فرض ۰/۰۵ برای آلفا، ۰/۸۰ برای توان و در مقابل ۰/۱۵ برای مقدار بتا (خطای نوع دوم)، انحراف معیار ۲/۵ و همبستگی نمرات برابر ۰/۱۵ تعداد ۳۶۰ نفر به دست آمده است. برای انتخاب نمونه‌ها نیز از روش نمونه‌گیری در دسترس همراه استفاده گردید.

معیارهای ورود و خروج افراد در این پژوهش شامل موارد زیر است: همه افراد انتخاب شده به صورت کاملاً تصادفی، پاسخگویی به سؤالات با رضایت کامل، افرادی که به مناطق گردشگری شهر کرمانشاه مراجعه کرده و یا به صورت تفریحی در آن مکان‌ها حضور داشته باشند. همچنین برای جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه محقق ساخته به افراد بالای ۲۰ سال ارائه شد که زمان کافی برای پاسخگویی به سؤالات پرسش‌نامه داشتند. طیف پاسخ‌دهی آن از نوع لیکرت است. پرسش‌نامه امنیت اجتماعی ۴۶ گویه در شش بُعد میزان رضایت از برخورد ساکنان محلی با شش گویه، میزان امنیت ارتباطی با چهار گویه، میزان امنیت جانی و مالی با هشت گویه، میزان رضایت از حضور پلیس و نیروهای نظامی با پانزده گویه، میزان رضایت از امکانات رفاهی با هفت گویه و میزان رضایت از وضعیت بهداشتی و سلامتی منطقه گردشگری با شش گویه سنجش شدند. برای تعیین پایایی گویه‌های هر یک از متغیرها، از آلفای کرونباخ و برای روایی از اعتبار سازه‌ای مبتنی بر تحلیل عاملی استفاده شد. به منظور بررسی قابلیت اعتماد داده‌ها جهت انجام تحلیل عامل تأییدی، از

آزمون کفایت نمونه‌برداری (KMO) استفاده گردید که مقدار آن در همه متغیرها بالاتر از ۰/۸۵ است.

یافته‌های پژوهش

در این پژوهش در ابتدا با ۱۰ نفر از افراد متخصص و خبره مصاحبه به عمل آمد. نتایج این مصاحبه به شکل‌گیری نوعی روایی صوری برای ابزار پژوهش منجر شد و از طرفی در این مصاحبه نیمه دلفی میانگین نظرات پاسخگویان به تفکیک برای مناطق مختلف گردشگری به دست آمده است. در این مصاحبه ۱۲ منطقه گردشگری کرمانشاه مورد مطالعه قرار گرفت و شاخص‌های امنیت اجتماعی در این مناطق بررسی شد. مهم‌ترین این شاخص‌ها «رضایت از برخورد ساکنان محلی، امنیت ارتباطی، امنیت جانی و مالی، رضایت از حضور پلیس، وجود امکانات رفاهی و امکانات بهداشتی» می‌باشند.

الف) یافته‌های توصیفی

جدول شماره ۱، میانگین نمره امنیت اجتماعی در هر یک از مناطق دوازده‌گانه گردشگری مورد مطالعه شهر کرمانشاه را نشان می‌دهد. همان‌گونه که از نتایج برمی‌آید در اکثر مناطق گردشگری شهر کرمانشاه دو شاخص «وجود امکانات رفاهی و امکانات بهداشتی» دارای پایین‌ترین نمره و میانگین به دست آمده بودند. از طرفی میزان امنیت در سه شاخص «رضایت از برخورد ساکنان محلی، امنیت ارتباطی و امنیت جانی و مالی» از میانگین نمره نسبتاً بالایی برخوردار بودند.

جدول شماره ۱: میانگین نمره امنیت اجتماعی در هر یک از مناطق دوازده‌گانه گردشگری مورد مطالعه شهر کرمانشاه

منطقه گردشگری	رضایت از برخورد ساکنان محلی	امنیت ارتباطی	امنیت جانی و مالی	رضایت از حضور پلیس	وجود امکانات رفاهی	امکانات بهداشتی	نمره کل امنیت
مجموعه تاریخی طاق‌بستان	۲۵/۴۳	۱۵/۲۲	۳۱/۱۲	۵۵/۱۲	۳۵/۱۷	۱۴/۴۴	۱۶۰/۴۷
مجموعه تاریخی	۲۵/۳۲	۱۷/۴۴	۳۳/۵۵	۵۰/۶۵	۱۵/۵۵	۱۵/۶۴	۱۴۵/۲۵

منطقه گردشگری	رضایت از برخورد ساکنان محلی	امنیت ارتباطی	امنیت جانی و مالی	رضایت از حضور پلیس	وجود امکانات رفاهی	امکانات بهداشتی	نمره کل امنیت
بیستون							
پارک کوهستان	۱۵/۱۷	۹/۳۶	۱۲/۲۷	۴۰/۳۷	۱۲/۴۲	۱۰/۴۷	۱۰۵/۱۳
غار پرو	۲۸/۳۶	۸/۵۵	۲۷/۸۱	۰	۱۰/۸۹	۹/۹۲	۱۳۳/۸۵
سراب نیلوفر	۲۵/۱۹	۱۰/۹۰	۱۴/۳۴	۳۲/۳۳	۱۳/۶۶	۱۲/۱۹	۱۲۰/۹۵
تالاب هشیلان	۲۰/۳۷	۹/۲۶	۲۰/۳۷	۴۰/۳۵	۱۰/۴۳	۱۰/۳۷	۱۱۰/۴۵
تکیه بیگلربیگی	۲۵/۱۰	۱۸/۳۳	۳۵/۴۷	۵۷/۴۴	۱۹/۳۸	۱۹/۱۷	۱۶۵/۳۵
تکیه معاون- الملک	۲۴/۳۹	۱۷/۴۴	۳۶/۹۵	۵۶/۲۸	۱۸/۶۴	۱۸/۳۰	۱۶۵/۷۵
موزه مردم‌شناسی	۲۹/۹۰	۱۸/۳۸	۳۸/۱۱	۵۸/۸۹	۱۹/۸۶	۲۱/۲۹	۱۷۰/۷۵
باغ گل‌ها	۲۸/۳۷	۱۷/۶۲	۳۶/۷۷	۵۷/۳۹	۱۸/۵۵	۱۶/۴۳	۱۵۰/۶۵
نمره میانگین کل شاخص‌ها	۲۵/۸۵	۱۵/۵۴	۳۱/۵۲	۴۵/۸۰	۱۷/۱۹	۱۷/۱۹	۱۵۳/۳۸

نتایج توصیفی این مطالعه نشان می‌دهد که ۴۴/۴۴ درصد از پاسخگویان مرد و ۵۵/۵۵ درصد زن، از نظر وضعیت تأهل ۴۰/۰ درصد افراد متأهل و ۰/۶۰ آن‌ها مجرد بودند. از نظر پایگاه اقتصادی اجتماعی، ۲۰/۸۳ درصد پایگاه اقتصادی اجتماعی بالا، ۴۹/۴۴ درصد پایگاه اقتصادی اجتماعی میانی و ۲۹/۷۲ درصد پایگاه اقتصادی اجتماعی پایین می‌باشند. از نظر وضعیت شغلی ۲۱/۶۶ درصد بازاری، ۱۳/۳۳ درصد دانشجو، ۵۱/۹۴ درصد کارمند و ۱۳/۰۵ درصد سایر مشاغل قرار دارند.

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب مشخصات پاسخگویان

نام متغیرها	ابعاد	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر
جنسیت	مرد	۱۶۰	۴۴/۴۴	۴۴/۴۴
	زن	۲۰۰	۵۵/۵	۵۵/۵
وضعیت تأهل	مجرد	۲۱۶	۶۰/۰	۶۰/۰
	متأهل	۱۴۴	۴۰/۰	۴۰/۰
پایگاه اقتصادی اجتماعی افراد	پایگاه بالا	۷۵	۲۰/۸۳	۲۰/۸۳
	پایگاه میانی	۱۷۸	۴۹/۴۴	۴۹/۴۴
	پایگاه پایین	۱۰۷	۲۹/۷۲	۲۹/۷۲

نام متغیرها	ابعاد	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر
وضعیت شغلی	کارمند	۱۸۷	۵۱/۹۴	۵۱/۹۴
	بازاری	۷۸	۲۱/۶۶	۲۱/۶۶
	دانشجو	۴۸	۱۳/۳۳	۱۳/۳۳
	سایر مشاغل	۴۷	۱۳/۰۵	۱۳/۰۵
قومیت	کرد و لک	۱۰۲	۲۸/۳۳	۲۸/۳۳
	لر	۷۱	۱۹/۷۲	۱۹/۷۲
	ترک	۸۵	۲۳/۶۱	۲۳/۶۱
	فارس	۸۹	۲۴/۷۲	۲۴/۷۲
	سایر قومیت‌ها	۱۳	۳/۶۱	۳/۶۱

نتایج نشان می‌دهد که میانگین سن پاسخگویان برابر ۲۷/۳۷، متوسط میزان حقوق ماهیانه آن‌ها برابر ۱۰۷۹۱۲۴۴ تومان، میانگین مدت سکونت پاسخگویان در شهر کرمانشاه ۶ روز، میانگین میزان تحصیلات پاسخگویان ۱۴ کلاس است. جدول شماره ۳ نتایج شاخص‌های آماری توصیفی و استنباطی را برای متغیر امنیت اجتماعی گردشگران نشان می‌دهد. نتایج نشان می‌دهد که میانگین امنیت اجتماعی گردشگران برای پاسخگویان برابر ۱۳۲/۸۸ است که در مقایسه با میانگین نظری (۱۳۸) پایین‌تر است. می‌توان استنباط کرد که از وضعیت موجود از وضعیت متوسط جامعه یا وضعیت نسبتاً مطلوب، فاصله وجود دارد و گردشگران رضایت بالایی از وضعیت امنیت ندارند. یافته‌ها نشان می‌دهد که میانگین امنیت اجتماعی گردشگران در بُعد رضایت از برخورد ساکنان محلی برابر ۱۸/۴۵، در بُعد امنیت ارتباطی برابر ۱۰/۸۷، در بُعد امنیت جانی و مالی برابر ۲۴/۵۲، در بُعد رضایت از حضور پلیس برابر ۴۳/۴۱، در بُعد برخورداری از امکانات رفاهی برابر ۲۲/۸۹، در بُعد امکانات بهداشتی برابر ۱۶/۶۴ است. نتایج تحلیل تک متغیره برای متغیرهای مطرح‌شده با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای در سطح معناداری ۹۵ درصد اطمینان نشان می‌دهد که میانگین به‌دست‌آمده از نمونه با حد وسط مقیاس تفاوت معناداری دارد. نتایج همچنین نشان می‌دهد که میانگین امنیت اجتماعی گردشگران در کل برابر ۱۳۲/۸۸ است. نتایج تحلیل تک متغیره برای این متغیر با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای با مقدار ۷/۸۴۷- و سطح معناداری ۰/۰۰۰ نشان

می‌دهد که میانگین به‌دست‌آمده از نمونه با حد وسط مقیاس تفاوت معناداری دارد.

جدول شماره ۳: نتایج شاخص‌های آماری توصیفی و استنباطی امنیت اجتماعی گردشگران و مقایسه میانگین نظری و تجربی

شاخص	میانگین		تفاوت معنادار		آمار استنباطی	
	$\bar{x}$	s^2	میانگین با حد وسط مقیاس	فاصله اطمینان ۰/۹۵ درصد برای میانگین	Sig.	آماره t
رضایت از برخورد ساکنان محلی	۱۸	۱۸/۴۵	۲/۲۵۶	۹	۰/۰۲۵	۲۷
امنیت ارتباطی	۱۲	۱۰/۸۷	-۸/۹۲۹	۵	۰/۰۰۰	۱۷
امنیت جانی و مالی	۲۴	۲۴/۵۲	۱/۵۵۶	۱۰	۰/۱۲۰	۳۸
رضایت از حضور پلیس	۴۵	۴۳/۴۱	-۱/۸۶۷	۱۹	۰/۰۶۳	۷۲
برخورداری از امکانات رفاهی	۲۱	۲۲/۸۹	۵/۱۱۹	۷	۰/۰۰۰	۳۵
امکانات بهداشتی	۱۸	۱۶/۶۴	-۴/۷۵۷	۶	۰/۰۰۰	۳۰
جمع کل	۱۳۸	۱۳۲/۸۸	-۷/۸۴۷	۸۸	۰/۰۰۰	۱۹۴

امنیت اجتماعی گردشگران

الف) یافته‌های استنباطی

جدول شماره ۴، ضریب همبستگی (پیرسون و اسپیرمن) بین متغیرهای اصلی تحقیق را نشان می‌دهد. نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که همبستگی بین سن افراد با میزان امنیت گردشگران در مناطق گردشگری ($r=0/332$)، میزان درآمد افراد ($r=0/627$)، میزان تبلیغات رسانه‌ای از مناطق گردشگری ($r=0/102$)، میزان تحصیلات افراد ($r=0/416$)، میزان استفاده گردشگران از رسانه‌های جمعی ($r=0/193$) و پایگاه طبقاتی افراد با میزان امنیت گردشگران در مناطق گردشگری ارتباط معناداری ($r=0/641$) دارد. این نتیجه براساس مقدار به‌دست‌آمده از آزمون همبستگی، معنادار است. با توجه به این‌که صرف معناداری بین دو متغیر دلیلی بر تعمیم‌پذیری نتایج نیست، برای این مهم از نسبت بحرانی استفاده به عمل آمد. نسبت بحرانی (CR) نشان می‌دهد که مقدار برآورده شده استاندارد برای سه متغیر طبقه اجتماعی، میزان درآمد و سن پاسخگویان در مقایسه با مبنای استاندارد ($1/96$) بیشتر می‌باشد و بنابراین این

معناداری، قابل‌تعمیم به جامعه آماری است. از آنجاکه صفر در حد فاصل بین کران پایین و کران بالای مقادیر ضریب استاندارد رگرسیونی قرار ندارد و از طرفی مقدار به‌دست‌آمده از نسبت بحرانی (CR) بزرگ‌تر بوده و در فاصله دو کران بالا و پایین قرار می‌گیرد، می‌توان نتیجه گرفت که مقدار مذکور با صفر دارای تفاوت معنادار بوده و نتایج معنادار به‌دست‌آمده از نمونه، قابلیت تعمیم به جامعه آماری را دارد.

جدول شماره ۴: ضریب همبستگی بین متغیرهای اصلی تحقیق

متغیرهای مستقل	متغیر وابسته	آزمون آماری	شدت رابطه	سطح معناداری	نتیجه آزمون	نوع رابطه	نسبت بحرانی	P-value
طبقه اجتماعی	امنیت اجتماعی	اسپیرمن	۰/۶۴۱	۰/۰۰۰	تأیید	مستقیم	۷/۰۶۹	۰/۰۰۰
میزان درآمد	امنیت اجتماعی	پیرسون	۰/۶۲۷	۰/۰۰۰	تأیید	مستقیم	۲/۶۳۹	۰/۰۰۸
سن پاسخگویان	امنیت اجتماعی	پیرسون	۰/۳۳۲	۰/۰۰۰	تأیید	مستقیم	۲/۰۸۶	۰/۰۳۷
تبلیغات رسانه‌ای	امنیت اجتماعی	پیرسون	۰/۱۰۲	۰/۰۵	تأیید	مستقیم	۰/۸۸	۰/۶۴۱
میزان تحصیلات	امنیت اجتماعی	پیرسون	۰/۴۱۶	۰/۰۰۰	تأیید	مستقیم	۱/۸۶	۰/۰۸۴
رسانه‌های جمعی	امنیت اجتماعی	پیرسون	۰/۱۹۳	۰/۰۰۰	تأیید	مستقیم	۱/۷۹	۰/۷۰۱

جدول شماره ۵، میانگین و انحراف معیار امنیت اجتماعی گردشگران در گروه مردان و زنان را نشان می‌دهد. میانگین نمره گروه زنان برابر ۱۳۳/۵۱ و میانگین گروه مردان برابر ۱۴۳/۹۴ است. با توجه به عدم معناداری این آزمون در سطح ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت فرض برابری واریانس‌ها لحاظ شده است. نتایج حاصل از آزمون تی نشان می‌دهد که میانگین گروه‌ها با هم تفاوت معنادار داشته و اختلاف میانگین‌ها برابر ۱۰/۴۳۰- می‌باشد. براین اساس می‌توان گفت فرض H_0 رد و H_1 مورد تأیید و در نتیجه قابلیت تعمیم به کل جامعه آماری را دارد.

جدول شماره ۵: میانگین و انحراف معیار امنیت اجتماعی گردشگران در گروه مردان و زنان

متغیر	گروه‌ها	میانگین نمرات	انحراف معیار	آزمون لیون	معنی‌داری آزمون T
				F مقدار معناداری	مقدار معناداری
امنیت اجتماعی	زنان	۱۳۳/۵۱	۲۵/۷۹	۰/۹۳۶	۰/۰۰۰
گردشگران	مردان	۱۴۳/۹۴	۲۷/۹۱	۰/۳۳۴	-۳/۵۲۳
برابری میانگین‌ها و	اختلاف میانگین		-۱۰/۴۳۰	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	بالا
انحراف معیار	انحراف معیار		۲/۹۶		پایین

جدول شماره ۶، میانگین و انحراف معیار امنیت اجتماعی گردشگران در گروه افراد متأهل و افراد مجرد را نشان می‌دهد. میانگین نمره گروه متأهل برابر ۱۲۹/۸۴۹ و میانگین گروه مجرد برابر ۱۵۰/۸۵۹ است. با توجه به عدم معناداری این آزمون و فرض برابری واریانس‌ها، نتایج نشان می‌دهد که میانگین گروه‌ها با هم تفاوت معنادار داشته فرض H_0 رد و H_1 مورد تأیید و در نتیجه قابلیت تعمیم به کل جامعه آماری را دارد.

جدول شماره ۶: میانگین و انحراف معیار امنیت اجتماعی گردشگران در گروه افراد متأهل و افراد مجرد

متغیر	گروه‌ها	میانگین نمرات	انحراف معیار	آزمون لیون		معنی‌داری آزمون T
				F مقدار	مقدار معناداری	
امنیت اجتماعی گردشگران	متأهل	۱۲۹/۸۴۹	۲۶/۷۱	۱۱/۵۷۸	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱
	مجرد	۱۵۰/۸۵۹	۲۰/۶۱			
برابری میانگین‌ها و انحراف معیار	اختلاف میانگین	۲۱/۰۰۹		فاصله اطمینان ۹۵ درصد	بالا	۲۷/۴۷۲
	انحراف معیار	۳/۲۸			پایین	۱۴/۵۴۶

جدول شماره ۷، آزمون تفاوت میانگین امنیت اجتماعی گردشگران بر حسب وضعیت شغلی آن‌ها نشان می‌دهد. نتایج حاصل از آزمون تحلیل واریانس نشان می‌دهد با توجه به این که واریانس بین گروه‌ها بزرگ‌تر از واریانس درون گروه‌ها است، می‌توان نتیجه گرفت که تفاوت میانگین‌ها ناشی از شانس نبوده و قسمتی از واریانس متغیر امنیت اجتماعی گردشگران ناشی از تغییرات وضعیت شغلی آن‌ها است. این تفاوت بر اساس آزمون تحلیل واریانس با مقدار $F=۸/۹۱۲$ در سطح حداقل ۰/۹۵ قابل‌پذیرش است و فرضیه مذکور مورد پذیرش می‌باشد. براساس آماره مجذور اتا، شدت رابطه بین وضعیت شغلی و امنیت اجتماعی گردشگران برابر ۰/۰۳۸ است که می‌توان انتظار داشت ۰/۰۳۸ از واریانس رفتارهای امنیت اجتماعی گردشگران ناشی از وضعیت شغلی آن‌ها بوده است.

جدول شماره ۷: آزمون تفاوت میانگین امنیت اجتماعی گردشگران برحسب وضعیت شغلی آنها

منابع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	مربع مجذورات	میزان F معناداری	مجذور اتا
واریانس بین گروه‌ها	۳۹۸۱۶/۰۹۸	۷	۵۶۸۸/۰۱۴	۸/۹۱۲	۰/۰۳۸
واریانس درون گروه‌ها	۲۲۰۸۲۸/۳۰۱	۳۴۶	۶۳۸/۲۳۲	۰/۰۰۰	۰/۰۳۸
واریانس کل	۲۶۰۶۴۴/۳۹۸	۳۵۳	---		

۸۵

جدول شماره ۸، آزمون تفاوت میانگین امنیت اجتماعی گردشگران برحسب قومیت آنها نشان می‌دهد. نتایج حاصل از آزمون تحلیل واریانس نشان می‌دهد با توجه به این که واریانس بین گروه‌ها بزرگ‌تر از واریانس درون گروه‌ها است، این تفاوت بر اساس آزمون تحلیل واریانس با مقدار $(F=۶/۸۷۶)$ در سطح حداقل $۰/۹۵$ قابل پذیرش است و فرضیه مذکور مورد پذیرش می‌باشد. براساس آماره مجذور اتا، شدت رابطه بین قومیت آنها و امنیت اجتماعی گردشگران برابر $۰/۰۳۸$ است که می‌توان انتظار داشت $۰/۰۳۸$ از واریانس رفتارهای امنیت اجتماعی گردشگران ناشی از قومیت آنها بوده است.

جدول شماره ۸: آزمون تفاوت امنیت اجتماعی گردشگران برحسب قومیت آنها

منابع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	مربع مجذورات	میزان F معناداری	مجذور اتا
واریانس بین گروه‌ها	۱۸۶۹۰/۷۲۷	۴	۴۶۷۲/۶۸۲	۶/۸۷۶	۰/۰۳۸
واریانس درون گروه‌ها	۲۴۸۰۴۴/۷۷۶	۳۶۵	۶۷۹/۵۷۵	۰/۰۰۰	۰/۰۳۸
واریانس کل	۲۶۶۷۳۵/۵۰۳	۳۶۹	---		

رگرسیون چندگانه

با توجه به این که تکنیک رگرسیون، یک شاخص پارامتری است؛ قبل از انجام آن، لازم است پیش‌فرض‌های این آزمون رعایت گردد تا نتیجه مطلوبی اخذ شود؛ مقدار دوربین واتسون برابر $۰/۷۸۵$ است که نشان می‌دهد مشاهدات تا حدی دچار خودهمبستگی می‌باشند. استفاده از شاخص تحمل^۱ و عامل تورم واریانس^۲ که در این مطالعه میزان شاخص تحمل برابر $۱/۲$ و شاخص عامل

1. Tolerance
2. Variance Inflation Factor (VIF)

تورم واریانس برابر ۰/۹۹۲ است که نشان‌دهنده مطلوبیت مدل رگرسیون است. نتایج پیش‌فرض‌های رگرسیون در جدول شماره ۹ بیان شده است.

جدول شماره ۹: مهم‌ترین شاخص‌های ارزیابی و برازش رگرسیون چندگانه

نام شاخص	معادل لاتین	مقدار	نام شاخص	معادل لاتین	مقدار
تحلیل واریانس	F	۷۱/۵۰۳	مقدار ثابت	Constant	۱۲۱/۵۹۶
معناداری واریانس	Sig. F	۰/۰۰۰	دوربین واتسون	Durbin-Watson	۰/۷۸۵
کولموگروف اسمیرنف	Kolmogorov-Smirnov	-	روش	Method	Enter
معناداری کولموگروف	Sig. K.S.	-	همبستگی پیرسون	R	۰/۷۴۴
آزمون شاپیرو ویلک	Shapiro -Wilk Test	-	ضریب تعیین	R-Square	۰/۵۵۳
شاخص تحمل	Tolerance	۰/۸۵۷	خطای استاندارد شده	Std. Error of the Estimate	۱۸/۳۲
عامل تورم واریانس	VIF	۱/۲۵			

جدول شماره ۱۰، رگرسیون چندگانه و آماره‌های مرتبط با آن مربوط به تأثیر متغیرهای مستقل بر روی امنیت اجتماعی گردشگران را نشان می‌دهد. در این معادله شش متغیر طبقه اجتماعی، میزان درآمد، وضعیت تأهل، وضعیت شغلی، وضعیت قومیت و جنسیت گردشگران وارد معادله رگرسیونی شده‌اند. اولین متغیری که در این معادله رگرسیونی وارد شد، طبقه اجتماعی گردشگران است، مقدار T برای این متغیر برابر $(T = ۸/۴۷۵)$ و ضریب معنی‌داری $(Sig.T = ۰/۰۰۰)$ می‌باشد. میزان ضریب تعیین برابر با $R^2 = ۰/۳۹۷$ به دست آمد. در گام دوم با وارد شدن میزان درآمد گردشگران مقدار T برابر $(T = ۷/۳۲۵)$ و ضریب معنی‌داری $(Sig.T = ۰/۰۰۰)$ است. در این مرحله، میزان ضریب تعیین شده برابر با $R^2 = ۰/۴۹۹$ به دست آمد. در گام سوم با وارد شدن متغیر وضعیت تأهل گردشگران، مقدار T برابر $(T = ۳/۸۲۳)$ و ضریب معنی‌داری $(Sig.T = ۰/۰۱۶)$ می‌باشد. در این مرحله، میزان ضریب تعیین شده برابر با $R^2 = ۰/۵۲۳$ به دست آمد. در گام چهارم با وارد شدن متغیر وضعیت شغلی گردشگران، مقدار T برابر $(T = ۳/۳۲۱)$ و ضریب معنی‌داری $(Sig.T = ۰/۰۳۲)$ است. در این مرحله، میزان ضریب تعیین شده برابر با $R^2 = ۰/۵۳۳$ به دست آمد. در گام پنجم با وارد شدن متغیر قومیت گردشگران، مقدار T برابر

($T=2/740$) و ضریب معنی‌داری ($\text{Sig.}T=0/032$) می‌باشد. در این مرحله، میزان ضریب تعیین‌شده برابر با $R^2=0/541$ به‌دست آمد. در گام ششم با وارد شدن متغیر جنسیت گردشگران، مقدار T برابر ($T=2/085$) و ضریب معنی‌داری ($\text{Sig.}T=0/032$) است. در این مرحله، میزان ضریب تعیین‌شده برابر با $R^2=0/545$ به‌دست آمد. این شش متغیر در مجموع توانستند مقدار $0/545$ از تغییرات درونی متغیر امنیت اجتماعی گردشگران را تبیین کنند.

جدول شماره ۱۰: رگرسیون چندگانه و آماره‌های مرتبط با آن

وابسته	متغیر پیش‌بین	ضریب معیار نشده		ضریب معیار شده	آزمون t	معناداری Sig.
		B	خطای معیار			
امنیت اجتماعی	طبقه اجتماعی	۱۵/۶۲۴	۱/۸۴۴	۰/۳۷۹	۸/۴۷۵	۰/۰۰۰
	میزان درآمد	۵/۱۱	۰/۰۰۴	۰/۳۳۸	۷/۳۲۵	۰/۰۰۰
گردشگران	وضعیت تأهل	۸/۹۷	۲/۳۴۶	۰/۱۵۲	۳/۸۲۳	۰/۰۰۰
	وضعیت شغلی	۱۰/۲۸	۳/۰۹۸	۰/۱۲۱	۳/۳۲۱	۰/۰۰۱
	قومیت	۵/۸۴	۲/۱۳۲	۰/۱۰۰	۲/۷۴۰	۰/۰۰۶
	جنسیت	۴/۷۰	۲/۲۵۵	۰/۰۷۸	۲/۰۸۵	۰/۰۳۸

بر این اساس، معادله رگرسیون چند متغیره در پژوهش حاضر به این صورت است:

$$Y = a + bx_1 + bx_2 + \dots + bx_n$$

امنیت اجتماعی گردشگران = $0/379$ (طبقه اجتماعی) + $0/338$ (میزان درآمد) + $0/152$ (وضعیت تأهل) + $0/121$ (وضعیت شغلی) + $0/100$ (قومیت) + $0/078$ (جنسیت) + e_i

بحث و نتیجه‌گیری

توسعه فعالیت‌های گردشگری، خود مستلزم مهیا نمودن بسترهایی است که امنیت را می‌توان از مهم‌ترین آن‌ها دانست. در این مطالعه، امنیت اجتماعی در مناطق گردشگری در قالب شش مؤلفه اصلی «رضایت از برخورد ساکنان محلی، امنیت جانی و مالی، امنیت ارتباطی، میزان رضایت از حضور پلیس،

امکانات رفاهی منطقه و درنهایت امنیت بهداشتی» مورد بررسی و مطالعه قرار گرفت. هر یک از این مؤلفه‌ها به شرح زیر قابل تبیین و تشریح می‌باشند:

نحوه برخورد ساکنان محلی: نتایج حاصل نشان می‌دهد که میانگین امنیت اجتماعی گردشگری در بُعد رضایت از برخورد ساکنان محلی در حد متوسط است و نیاز به برنامه‌ریزی در مناطق گردشگری و تقویت این ارتباطات اجتماعی بین گردشگران و ساکنان بومی وجود دارد. ساکنان محلی و بومی در مناطق گردشگری می‌توانند در تعامل با گردشگران نقش پررنگی داشته باشند. رفع نیازهای این افراد و توجه به کیفیت زندگی و ارتقای زیرساخت‌های اقتصادی اجتماعی آن‌ها می‌تواند به افزایش ارتقای کیفیت زندگی آن‌ها منجر شود. از طرفی، این افراد می‌توانند مبلغ خوبی برای پذیرش جامعه گردشگری باشند. نتایج این مطالعه با پژوهش موسوی، آهنگران و افتخاری (۱۳۹۷) مبنی بر ارتباط بین رضایت از برخورد ساکنان بومی و مطالعه احمدی و فرهادی (۱۳۹۶) مبنی بر ارتباط بین رضایت ساکنان بومی و توسعه گردشگری همسو است.

امنیت جانی و مالی: نتایج نشان می‌دهد که میانگین امنیت اجتماعی گردشگری در بُعد امنیت جانی و مالی در حد قابل قبولی است. یکی از اولویت‌های مهم برای هر گردشگری، امنیت جانی و مالی و به تبع آن احساس امنیت آن‌ها است. کاهش امنیت مناطق گردشگری عامل مهمی در دفع گردشگران خواهد بود. بر این اساس کنترل و نظارت جدی در افزایش احساس امنیت گردشگران می‌تواند به آسودگی خیال و آرامش آن‌ها منجر شود. نتایج این مطالعه با پژوهش شعبانی، میرزایی و رادفر (۱۴۰۰) مبنی بر وجود ارتباط بین ابعاد امنیت و توسعه گردشگری، صفری علی‌اکبری، احمدیان فرد، صادقی و غلامیان حسین‌آبادی (۱۳۹۷) مبنی بر رابطه انواع امنیت با گردشگری همسو است.

امنیت ارتباطی: نتایج نشان می‌دهد که میانگین نمره امنیت اجتماعی گردشگری در بُعد امنیت ارتباطی پایین است. نتایج این مطالعه با پژوهش مهدنژاد و همکاران (۱۳۹۹) در خصوص امنیت فناوری و توسعه گردشگری،

مطالعه مقتصدایی و امیر اسفرجانی (۱۳۹۶) مبنی بر رابطه ارتباط و تعامل با گردشگران و توسعه گردشگری و همچنین هزارجریبی (۱۳۹۰) همسو است.

میزان رضایت از حضور پلیس: نتایج نشان می‌دهد که میانگین نمره امنیت اجتماعی گردشگری در بُعد رضایت از وجود و حضور پلیس ۴۳/۴۱ است، این نتیجه در مقایسه با میانگین مورد انتظار (۴۵) نشان می‌دهد که وجود پلیس در مناطق گردشگری برای آن‌ها احساس امنیت و آرامش داشته و البته تقویت این مسئله می‌تواند احساس امنیت را در این مناطق بیشتر کند. وجود و حضور پلیس به احساس امنیت و آرامش روانی کمک می‌کند. حضور پلیس در مناطق گردشگری نشان از نظارت، کنترل و امنیت خاطر برای جان و مال گردشگران و فضای روحی و روانی مطلوبی ایجاد می‌کند که گردشگران با طیب خاطر به فعالیت فراغتی خود پردازند. توجه و اهتمام به ارتقای سرمایه فرهنگی مانند پلیس در مناطق گردشگری، موجب پیشرفت و تعالی می‌شود؛ لذا برنامه‌ریزی این سازمان برای ایجاد این تعادل در مقایسه با بسیاری از سازمان‌های دیگر از اهمیت بسزایی برخوردار است. این نتیجه با پژوهش عظیمی، کرمی و عطابخش (۱۳۹۹) مبنی بر مدیریت صحیح نیروهای انتظامی در شهر برای فراهم آوردن امنیت گردشگران همسو است.

امکانات رفاهی منطقه: نتایج حاصل نشان می‌دهد که میانگین نمره امنیت اجتماعی گردشگری در بُعد رضایت از وجود امکانات رفاهی ۲۲/۸۹ است، این نتیجه در مقایسه با میانگین مورد انتظار (۲۱) نشان می‌دهد که امنیت اجتماعی در بُعد امکانات رفاهی در حد قابل قبول و مورد انتظار گردشگران بوده و از این موضوع رضایت داشته‌اند. امکانات رفاهی و دسترسی به نیازهای اصلی برای گردشگران، می‌تواند دغدغه ذهنی آن‌ها را از بین برده و با اطمینان خاطر از وجود سرویس‌های خدماتی، به این مناطق سفر کرده و خاطره خوبی از منطقه گردشگری داشته باشند. این بُعد از امنیت اجتماعی گردشگران با مطالعه پوراحمد، آروین و رحیم‌پور (۱۳۹۶) همسو است.

امنیت بهداشتی: یکی از شاخص‌های امنیت اجتماعی در مناطق گردشگری امنیت بهداشتی در مناطق گردشگری و رفع نیازهای آن‌ها است. نتایج حاصل

نشان می‌دهد که میانگین نمره امنیت اجتماعی گردشگری در بُعد رضایت از امکانات بهداشتی ۱۶/۶۴ است. این نتیجه در مقایسه با میانگین مورد انتظار (۱۸) نشان می‌دهد که رضایت از امکانات بهداشتی در حد قابل قبولی نبوده و البته در بیشتر مناطق گردشگری متأسفانه این قضیه برای گردشگران به‌عنوان یک مسئله وجود دارد و لازم است توجه بیشتری از طریق هم‌افزایی دستگاه‌های اجرایی انجام پذیرد. یکی از مهم‌ترین نیازهای گردشگران در وضعیت حاضر و وجود انواع بیماری‌ها و ویروس‌های متعدد، وجود امکانات بهداشتی برای آن‌ها است. نتایج این مطالعه با پژوهش حیدری ساربان و همکاران (۱۳۹۷) مبنی بر این‌که رضایت گردشگران از وجود امکانات بهداشتی منجر به توسعه گردشگری می‌شود، همسو است.

در این مقاله، نوعی مطالعه شبه دلفی به کمک متخصصان مناطق گردشگری انجام شد که جدا از این‌که در روایی و پایایی ابزار سنجش کمک کرد، محقق را در مسیر سنجش مفاهیم و گویه‌های پژوهش به نحو مطلوب کمک کرد. از طرفی، پژوهش حاضر مسیری برای انجام مطالعات در سایر مناطق گردشگری می‌تواند فراهم نماید. در نهایت، نتایج هر یک از مناطق گردشگری در سایر نقاط کشور را در قالب فراتحلیل به‌عنوان یک بسته فرهنگی - اجتماعی در اختیار میراث فرهنگی و دستگاه‌های متولی مناطق گردشگری می‌توان قرار داد تا وضعیت موجود را به وضعیتی که مورد انتظار است، تغییر دهند.

پیشنهادها

۱- با توجه به این‌که رضایت گردشگران از ساکنان محلی می‌تواند به تداوم گردشگری برای استان کمک کند، پیشنهاد می‌شود در مورد اهمیت این صنعت برای بومیان کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های اهمیت‌سنجی برگزار شود.

۲- با توجه به این‌که وجود پلیس و نیروهای انتظامی در مجموعه‌های باستانی و تاریخی به گردشگران احساس امنیت روانی بالایی می‌دهد، پیشنهاد

می‌گردد، فرماندهی انتظامی استان در راستای تعریف پست‌های ثابت انتظامی در این مناطق به‌خصوص در فصولی که گردشگری در اوج قرار دارد، اقدام نماید؛ زیرا این اقدام، موجب تداوم این صنعت برای استان خواهد شد.

سپاسگزاری

در پایان نویسندگان این مقاله بر خود لازم می‌دانند که از کلیه شهروندان مشارکت‌کننده در پژوهش تقدیر و تشکر کنند. به‌طور یقین بدون همراهی و همکاری این عزیزان انجام این پژوهش امکان‌پذیر نبود.

- آبیلی، مریم؛ خانی، ناصر؛ گندمکار، امیر؛ و بهرامی، مژگان. (۱۴۰۱). ایجاد امنیت هوشمند در مقصد گردشگر جهت توسعه گردشگری (مطالعه موردی: بندر شانگهای). فصلنامه چشم‌انداز شهرهای آینده، ۳(۳)، ۷۹-۹۶. بازیابی از:

<https://jvfc.ir/article-1-166-fa.html>

- احمدی، سیروس؛ و فرهادی، الهام. (۱۳۹۶). بررسی رابطه مهارت حل مسئله و احساس امنیت در بین زنان. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۶(۱۷)، ۳۳-۴۴. بازیابی از:

https://ssoss.ui.ac.ir/article_22100.html

- پوراحمد، احمد؛ آروین، محمود؛ و رحیم‌پور، نگار. (۱۳۹۶). ارزیابی احساس امنیت زنان در فضاهای شهری؛ مطالعه موردی: منطقه یک شهر اهواز. مطالعات شهری، ۶(۲۳)، ۵۳-۶۸. بازیابی از:

<https://www.sid.ir/paper/515458/fa>

- حیدری ساربان، وکیل؛ باختر، سهیلا؛ و خوش‌رفتار، عبدالرضا. (۱۳۹۷). تحلیل امنیت اجتماعی و اثرات آن در توسعه گردشگری مورد مطالعه: روستای سراب هرسم - شهرستان اسلام‌آباد غرب. راهبردهایی توسعه روستایی، ۵(۱۹)، ۳۸۳-۳۹۵. بازیابی از:

<https://doi.org/10.22048/rdsj.2019.111607.1690>

- خوش‌فر، غلامرضا؛ اسفندیان، آرزیتا؛ و رحمانی، مریم. (۱۳۹۲). بررسی احساس امنیت فردی و اجتماعی از دیدگاه گردشگران و عوامل مؤثر بر آن مطالعه موردی: گردشگران منطقه گردشگری ناهارخوران و انگدره شهر گرگان. برنامه‌ریزی توسعه گردشگری، ۲(۶)، ۱۸۱-۲۰۲. بازیابی از:

https://tourismjournals.umz.ac.ir/article_554.html

- شعبانی، حسین؛ میرزایی، خلیل؛ و رادفر، مجید. (۱۴۰۰). بررسی نقش امنیت اجتماعی شهروندان بر توسعه گردشگری (مطالعه موردی: شرق تهران). پژوهشنامه نظم و امنیت انتظامی، ۱۴(۵۶)، ۸۵-۱۱۶. بازیابی از: http://osra.jrl.police.ir/article_98088.html
- شادمان فخرآبادی، اعظم؛ و شادمان فخرآبادی، روح‌الله. (۱۳۹۲). بررسی رابطه صنعت گردشگری (توریسم) با افزایش احساس امنیت (گردشگران) در ایران. نشریه علمی انتظام اجتماعی، ۳(۳)، ۱۷۱-۱۸۶. بازیابی از: http://sopra.jrl.police.ir/article_24249.html
- شفیعی، جمال. (۱۳۸۵). واکاوی امنیت اجتماعی. فصلنامه امنیت عمومی، ۱(۱)، ۷۳-۵۷. بازیابی از: <https://www.sid.ir/paper/480301/fa>
- صفری علی‌اکبری، مسعود؛ احمدیان فرد، کرم؛ صادقی، حجت‌الله؛ و غلامیان حسین‌آبادی، سمیه. (۱۳۹۷). شناخت و تحلیل امنیت اجتماعی در روستاهای هدف گردشگری (مطالعه موردی: استان اصفهان). فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۳(۴۳)، ۴۸۳-۵۰۳. بازیابی از: <https://www.sid.ir/paper/176034/fa>
- عظیمی، نورالدین؛ کرمی، نجمه؛ و عطابخش، فاطمه. (۱۳۹۶). بررسی نقش عوامل اجتماعی و کالبدی بر احساس امنیت شهروندان در شهر رشت. فصلنامه آرمان شهر، ۱۰(۱۹)، ۱۳۱-۱۴۲. بازیابی از: http://www.armanshahrjournal.com/article_50474.html
- فرهادیان، حسین؛ امینیان، امیراحمد؛ علی‌اکبرزاده، حانیه؛ و کوثر، فائزه. (۱۳۹۳). بهسازی و نوسازی بافت فرسوده شهری با استفاده از مدل تحلیلی SWOT (نمونه موردی: قلعه و کیل‌آباد). ششمین کنفرانس ملی برنامه‌ریزی و مدیریت شهری با تأکید بر مؤلفه‌های شهر اسلامی، مشهد، شورای اسلامی شهر مشهد. بازیابی از: <https://civilica.com/doc/349458/>

- قنبری، ابوالفضل؛ ایمانزاده، طاهها؛ و عبدی، خاطره. (۱۴۰۲). بررسی نقش امنیت در توسعه گردشگری خارجی در شهر تبریز. نشریه علمی جغرافیا و برنامه‌ریزی. انتشار آنلاین. بازیابی از:

https://journals.tabrizu.ac.ir/article_16857.html

- کاظمیان، غلامرضا؛ صالحی، اسماعیل؛ ایازی، سیدمحمد هادی؛ نوذریپور، علی؛ جرجامی، حسین ایمانی؛ سعیدی رضوانی، نوید؛ و عبداللهی، مجید. (۱۳۹۲). مدیریت شهری: مبانی و حوزه‌ها. جلد اول، تهران: تیسرا.

- گیدنز، آنتونی. (۱۳۷۸). سیاست، جامعه‌شناسی و نظریه اجتماعی. ترجمه منوچهر صبوری، تهران: انتشارات نی.

- محمودی، احمد؛ قربانی، محمدحسین؛ دبیر، علیرضا؛ و شریفی، زهرا. (۱۳۹۹). نقش امنیت و مخاطرات ادراک‌شده در ارتقای پیوند اجتماعی گردشگران ورزش‌های زمستانی. نشریه علمی انتظام اجتماعی، ۱۲(۲)، ۱-۲۶. بازیابی از:

http://sopra.jrl.police.ir/article_94281.html

- محمودی، عباسعلی؛ و شکری، پری. (۱۴۰۲). تأثیر امنیت عمومی در توسعه گردشگری. هفدهمین همایش ملی جغرافیا و محیط‌زیست، شیروان. بازیابی از:

<https://civilica.com/doc/1671039>

- مشکینی، ابوالفضل؛ حسینی، معصومه؛ ربانی، طاهها؛ و عباس‌زاده، صغری. (۱۳۹۵). بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی گردشگران شهری (مطالعه موردی: شهر طرقله). گردشگری شهری، ۳(۱)، ۱۷-۳۰. بازیابی از:

https://jut.ut.ac.ir/article_60510.html

- مقتدایی، لیلا؛ و امیری اسفرجانی، زهرا. (۱۳۹۶). بررسی تأثیر مدیریت افکار عمومی بر احساس امنیت اجتماعی شهروندان اصفهانی. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۶(۱۷)، ۶۳-۸۸. بازیابی از:

https://ssoss.ui.ac.ir/article_22145.html

- موسوی، سید محمد؛ آهنگران، جعفر؛ و افتخاری، اصغر. (۱۳۹۷). شاخص‌های بومی امنیت اجتماعی در مقاصد گردشگری جمهوری اسلامی ایران. برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، ۱۰(۳۷)، ۵۷-۹۰. بازیابی از: https://qjds.atu.ac.ir/article_9897.html
- ناصرپور، مهرداد؛ و موسوی، سیدنجم‌الدین. (۱۴۰۲). ارزیابی تأثیر سرمایه اجتماعی بر توسعه گردشگری سلامت با نقش میانجی احساس امنیت عمومی. فصلنامه مطالعات جغرافیایی مناطق کوهستانی، ۴(۱)، ۲۱۸-۲۰۷. بازیابی از: <https://gsma.lu.ac.ir/article-1-456-fa.html>
- مهدنژاد، حافظ؛ مستجابی، حمید؛ پرهیز، فریاد؛ و رضایی، محسن. (۱۳۹۹). تحلیل تأثیر آمایش سرزمین بر توسعه گردشگری و امنیت در استان گلستان. نشریه علمی انتظام اجتماعی، ۱۲(۱)، ۱۲۳-۱۴۰. بازیابی از: http://sopra.jrl.police.ir/article_93664.html
- هزارجریبی، جعفر. (۱۳۹۰). احساس امنیت اجتماعی از منظر توسعه گردشگری. جغرافیا و برنامه‌ریزی محیطی ۲۲(۴۲)، صص ۱۲۱ - ۱۴۲. بازیابی از: <https://www.sid.ir/paper/449742/fa>
- Fazenda, N., Nunes da Silva, F., and Costa, C. (2010). Douro Valley tourism plan: the plan as part of a sustainable tourist destination development process. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 2(4), pp.428-440. <http://dx.doi.org/10.1108/17554211011074074>
- Fennel, D. and Dowling, R. (2003), *Ecotourism policy and planning*. CABI, Publishing.
- García-Hernández, M.; De la Calle-Vaquero, M.; Yubero, C. (2017). Cultural Heritage and Urban Tourism: Historic City Centres under Pressure, *Journal of Sustainability*, 9(8), 13-46; Retrieved from: <https://doi.org/10.3390/su9081346>

- Potier, F., Barcon, C., Cazes, G., Guitart, C., & Hubert, J. P. (1996). Le tourisme urbain: les pratiques des Français. Rapport INRETS.
- Majeed, S.; Zhou, Z.; Lu, C.; Ramkissoon, H. (2020). Online Tourism Information and Tourist Behavior: A Structural Equation Modeling Analysis Based on a Self-Administered Survey, e journal Frontiers in Psychology, 11, 22, pp. 1-15. Retrieved from:
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00599>

